

HACI DERVİŞTEN DUYDUKLARIM

ŞÜKRÜ ELÇİN*

1939'da Sivas Lisesinde hocalığa başladığım günlerde herkesin sevdiği, saydığı, orta boyda çocuk yüzlü, mahcup tabiatlı, ağızda piposu iddiâsız bir adam vardı. Sivas müftüsünün bana anlattığına göre çok cesur olan bu adamın adı Hacı Derviş'ti. Hacı Derviş, Lisenin idare işlerinde vazifeli küçük bir memurdu. Lise müdürü Fâik Dranas, bir gün, "Hacı Bey Kongre'de Atatürk'ün hizmetinde bulunmuştur, birçok müşâhedeleri var, ricâ edin, size bir iki hâturasını anlatsın" dedi. Bir gece Lisenin öğretmenler odasında Hacı Bey Atatürk'ün hizmetine nasıl girdiğini hemen hemen aşağıdaki sözlerle şöyle hikâye etti:

Atatürk Sivas'a gelince İttihâd ve Terakki Cemiyeti reisini çağırılmış. Bana hizmet edecek bir adam bul, demiş. Reis beni uygun görmüş. Çağırıldılar. Liseye geldim. Paşa müdür odasında çalışıyormuş. Kapıyı vurdum, sert, ince madenî bir ses duyunca odaya heyecanla daldım. Reisin gönderdiğini söyledim. Uzun uzun bana baktı. Benimle çalışır mısın diye sordu. Bir hafta mühlet istedim. Bunun üzerine "memleketin bir hafta düşünmeğe vakti yok, yarın kararını bildir" dedi.

Odadan çıktım. Allah inandırсын, âdetâ büyülenmişim. Geriye döndüm. Kapıyı vurmada açtı. "Gabul Paşam" cevabını verdim.

Atatürk memnun olmuş, ben de mahcubiyetten biraz kurtulmuşum. Atatürk pantolonunun cebinden örme bir para kesesi çıkardı. Bütün paraları önündeki masanın üstüne döktü, "Al bunları çarşıya git, bana çok büyük bir hesap defteri al, gel" dedi.

Ben acele çarşıya gittim. Dükkân dükkân dolaştım; sonunda Balkan Harbi'nde bir manufakturacının İstanbul'dan getirip kullanmadığı defter koltuğunda liseye döndüm.

Gazi, yarından itibaren bütün masrafları kuruşu kuruşuna bu deftere yaz emrini verdi. Heyecanım geçmişti: "Paşam, bu hengâmede senden kim hesap sorabilir": "Çocuk, bir gün gelir, millet benden de başkasından

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi emekli öğretim üyesi.

da tek-tek hesap sorar” şeklinde konuştu. Gazi Sivas’tan ayrılırken isteği üzerine o defteri teslim ettim.

Erzincan zelzelesinin memleketi ve Sivas’ı mâteme boğan günlerden sonra bir gece sohbetinde söz Kongre günlerine intikal etmişti. Hacı Bey’e çalışmalara ait intibâlarını sordum. Kısaca şunları söyledi:

Kongrede herkes elinden gelen vazifeyi yapıyordu. Ama en çok çalışan Atatürk’tü. Geceleri iki, ikibuçuk saat uyuyordu. Hiç unutmam, o uykuda iken veya gündüzleri odasında yalnız çalışırken bazı kimselerin koridorlarda birbirlerine fısıltı halinde “bu Mustafa Kemal bekâr adam. Çoluğu yok, çocuğu yok; ya padişah kazanırsa halimiz ne olur. O, Koroğlu gibi dağlara çıkar, virân olası hânedede evlâd ü iyâl var” dediklerini yediğim ekmek gibi hatırlıyorum.

Ben, bu konuşulanları Paşa’ya söyledim. Hiçbir şey söylemedi. Ertesi günü arkadaşlarını topladı. Türk ve İslâm tarihinden misaller getirerek mânevî havayı tazeledi. “Bir Türk devleti battığı zaman, tarihte mutlaka ikinci bir Türk devleti kurulmuştur” sözünü o konuşmada kendisinden duydum.

Sana bir şey söyleyeyim Şükrü Bey gardaşım, hepsi iyi niyetli, vatanperver idiler ama “dört yüz dirhem inanan tek adam Atatürk’tü.”